

# Valikaine: Ettevõtlusõpetus

## 1. Üldalused

### 1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Ettevõtlusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud põhiteadmised majandusest, rahatarkusest, ettevõtlusest ja töömaailmast;
- 2) on täiendanud enesejuhtimise, sotsiaalsete olukordade lahendamise, loova mõtlemise ja ettevõtluskeskkonnas tegutsemise oskuseid;
- 3) on ettevõtliku hoiakuga, mis aitab muuta ideed tegudeks.

### 1.2 Õppeaine kirjeldus

Ettevõtlusõpet õpetatakse valikainena. Ettevõtlusõpetuse aine on jagatud kolmeks suuremaks teemaks: ettevõtluskeskkond, võimalused töömaailmas ning finantsid. Ettevõtlusõpetus annab ülevaate ettevõtte toimimisest ja ettevõtluse tähtsusest ühiskonnas, aitab paremini mõista inimtegevuse ja keskkonna vastastikuseid seoseid, ressursside nappust. Valikõppeaine kujundab õpilastes ettevõtluspädevust enesejuhtimise, sotsiaalsete olukordade lahendamise, loova mõtlemise ja ettevõtluskeskkonnas tegutsemise kaudu. Samuti arusaamist, et vastutus ühiskonna jätkusuutliku arengu tagamiseks on nii üksikisikul kui ka ettevõtetel, kelle otsused peavad lähtuma loodus- ja elukeskkonna säästmise vajadusest. Õpilased hindavad oma oskusi, soove, arenguvajadusi ning -võimalusi töömaailmas toimetulekuks, õpivad koostama elulookirjeldust, tähtsustama nii töötaja kui ka ettevõtja panust ühiskonda.

### 1.3. Hindamine

Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata, nende kohta antakse õpilasele tagasisidet. Hinnatakse arutluskäigu loogilisust, veenvust, argumenteeritust. Õpilane on hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Hindamine väärtustab lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpilasele teadvustatakse õppeaasta algul mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

## 2. Teemaatiline planeerimine. III kooliaste

(35 tundi)

| Õppesisu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Õpitulemused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Lõiming läbivate teemade kaudu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Ainetevahelised seosed                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ettevõtluskeskkond                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <b>Elukestev õpe ja karjääri kujundamine:</b> enesehinnangu kujunemine ning haridustee jätkamisega seotud karjääriplaanid.<br><b>Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus:</b> ettevõtluse roll ühiskonnas, demokraatliku korraldamise ja koostöö väärtustamine, oskus osalema otsustamisprotsessides.<br><b>Tehnoloogia ja innovatsioon:</b> tehnoloogiliste uuenduste mõju inimeste töö- ja eluviisile, elukvaliteedile ning keskkonnale nii tänapäeval kui ka minevikus.<br><b>Tervis ja ohutus:</b> terviseriskid.<br><b>Väärtused ja kõlblus:</b> kõlbluse normid ühiskonnas. | <b>Eesti keel:</b> CV kirjutamise reeglid.<br><b>Inimeseõpetus:</b> ajaplaneerimine, meeskonnatöö tähtsus.<br><b>Matemaatika:</b> protsendid.<br><b>Karjääriõpetus:</b> elukutsed, õppeasutused.<br><b>Ühiskonnaõpetus:</b> seadused. |
| Ettevõtlikkus ja ettevõtlus, ettevõtte toimimine, ettevõtluskeskkond, ressursside nappus ja jätkusuutlik kasutus, eraomand, konkurents, ettevõtluse võimalused ja riskid, äriidee ja ärimudel, kasumi motiveeriv roll. Turundus, tarbija vajadused ja tootmise eesmärgid, omahind ja turuhinna kujunemine. Ettevõtja ootused ettevõtte töötajale ja meeskonnatöö tähtsus (ülesanded, vastutus, tööjaotus, aja planeerimine). Ettevõtluse roll ja olulisus ühiskonna toimimisel. Kohalik ettevõtlus. Ärieetika.<br><b>Põhimõisted:</b> Ettevõtlikkus, ettevõtlus, eraomand, konkurents, ettevõtluskeskkond, äriidee, ärimudel, kasum, kahjum, turundus, omahind, turuhind, tööjaotus, ärieetika, jätkusuutlik majandus.                                | Õpilane:<br>1) püstitab eesmärgid, vastutab oma ideede elluviimise eest ning rakendab meeskonnatöö võtteid;<br>2) on omandanud põhiteadmised majandusest, ettevõtlusest, rahatarkusest ja töömaailmast;<br>3) saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas, on positiivse hoiakuga ettevõtluse ja ettevõtjate suhtes. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                       |
| Võimalused töömaailmas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                       |
| Võimalused töömaailmas; elukutsed ja ametid kodukoha ettevõtetes, enda vajadused, soovid ja võimalused elukutsevalikul ja tööturul. Hariduse, oskuste ja kogemuste nõuded tööturul. Isiklik karjääriplaan ehk edu tee (kuhu tahan jõuda 35. eluaastaks, mida tahan saavutada, kuidas selleks pingutada). Töökoha taotlemiseks motivatsioonikirja ja elulookirjelduse koostamine (enda andmetega või legendi põhjal, konkreetse töökuulutuse alusel); elukutsed ja ametid praegu ja tulevikus, elukestev areng (mida tahaksin elus ära teha, proovida, kogeda, õppida, millised takistused võivad ette tulla ja kuidas neid ületada).<br><b>Põhimõisted:</b> Elukutse ja amet, töötaja ja tööandja, karjäär, elukestev areng, motivatsioonikiri ja CV. | Õpilane:<br>1) kirjeldab enda võimeid, oskusi ja võimalusi tegutsemiseks ettevõtliku kodanikuna; kasutamisel, tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana;<br>2) mõistab hariduse, oskuste ja kogemuste tähtsust konkureerimiseks tööturul.                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                       |

| Finantsid                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                    |  |  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| <p>Tulud ja kulud. Töötasu tuluallikana. Bruto- ja netopalk, palgafond ja maksud. Soovid, vajadused, kulude ja tulude planeerimine, eelarve. Isiklike ressursside piiratus, tulu suurendamise võimalused ja valik. Teadlik ja keskkonda säästev tarbimine, eesmärgipärane finantsteenuste kasutamine.</p> <p><b>Põhimõisted:</b> Bruto- ja netopalk, maksud, eelarve, finantsteenused, hoius, laen, intress, säästmine, investeerimine.</p> | <p>Õpilane teeb eesmärgipäraseid valikuid raha kasutamisel, tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana.</p> |  |  |